

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition med förslag till ändring av lagen om transportservice och vissa lagar som har samband med den

Till kommunikationsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition med förslag till ändring av lagen om transportservice och vissa lagar som har samband med den (RP 145/2017 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för utlåtande till kommunikationsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Susanna Metsälampi, kommunikationsministeriet
- lagstiftningsråd Kirsi Miettinen, kommunikationsministeriet
- specialforskare Jussi Pääkkönen, Konkurrens- och konsumentverket
- överinspektör Satu Toepfer, Konkurrens- och konsumentverket
- utvecklingschef Anne Jarva, Finlands Kommunförbund
- direktör för samhällsrelationer Robert Torvelainen, Uber
- avtalssekreterare Jyrki Halvari, Bil- och Transportbranschens Arbetarförbund AKT ry
- ledande expert Tiina Haapasalo, Finlands näringsliv rf
- expert Ari Herrala, Finlands Transport och Logistik SKAL rf
- verkställande direktör Timo Koskinen, Suomen Taksiliitto ry
- ekonomisk expert Sampo Seppänen, Företagarna i Finland rf
- verksamhetsledare Marko Forsblom, Älykkään liikenteen verkosto - ITS Finland ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- VR-Group Ab
- Helsingforsregionens trafik
- Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänna synpunkter på de föreslagna bestämmelserna. I propositionen föreslås ändringar i lagen om transportservice och i en lång rad andra lagar som hör till samma lagstiftningspaket. Syf-

Utlåtande EkuU 52/2017 rd

tet är att genomföra transportbalksprojektets andra del genom att komplettera lagen om transport-service så att den omfattar hela transportsystemet. För närvarande är transportlagstiftningen uppdelad på en rad olika författningar. När bestämmelserna samlas i en enda lag blir det lättare att betrakta marknaderna för transport-service som en helhet och att bedöma om bestämmelserna är ändamålsenliga och om aktörerna har jämlika verksamhetsförutsättningar.

Utskottet ställer sig bakom syftet att möjliggöra resekedjor som kombinerar olika transportslag och tror att resekedjor som är anpassade efter användarens behov och kan beställas på en gång ger konsumenterna mer valmöjligheter och höjer servicestandarden. Det här utlåtandet är fokuserat på teman inom utskottets fackområde, i synnerhet frågor som tagits upp under utfrågningarna av sakkunniga beträffande möjlighet till konkurrens, näringsidkarnas möjlighet att bedriva verksamhet på lika villkor och ny praxis som möjliggörs av ny teknik.

Målet är en lagstiftning som ger nya möjligheter. Några av de viktigaste syftena med lagen om transport-service är att underlätta lanseringen av nya innovationer, digitalisering och automation samt genomförandet av konceptet mobilitet som en tjänst (Mobility as a Service). Utgångspunkterna är verksamhet på marknadens villkor samt högkvalitativa och effektivt producerade tjänster som svarar mot användarnas behov. Sakkunniga har också pekat på verksamhetsförutsättningarna för den kollektivtrafik i städerna som utgör stommen för mobilitetstjänster och nya affärsmodeller.

Utskottet anser att förslagen i propositionen i huvudsak är motiverade med avseende på principerna för sund konkurrens. Propositionen innehåller en rad element för att lätta på företagens administrativa börda och gallra i den nationella lagstiftningen. Till denna del anser utskottet att de föreslagna ändringarna går i rätt riktning. Lagstiftningspaketet är dock på vissa punkter svårslätt på grund av de tekniska lösningar som valts. Exempelvis är bestämmelserna i lagförslag 1 inordnade i avdelningar med egen kapitelnumrering. Det gör att paragrafhänvisningarna blir svårbegripliga och lagen svårare att läsa. Ekonomiutskottet vill påpeka för kommunikationsutskottet att den här tekniska utformningen bör ändras så att den svarar mot rådande lagstiftningspraxis i Finland.

Tjänster på någon annans vägnar och ansvarsfrågor. Avsikten med bestämmelsen om tjänster på någon annans vägnar (III avd. 2 kap. 2 a §) är att bidra till syftena med lagstiftningen genom att tilläggstjänster och också andra transportslag än väg- och spårtrafik ingår i resekedjorna. Även om det här målet i sig är välkommet vill utskottet påminna om att ordnandet av tjänster på någon annans vägnar väcker vissa frågor av vilka de flesta kräver konkreta lösningar innan den förpliktande lagstiftningen träder i kraft, bland annat när det gäller dataskydd och skydd för privatlivet. Enligt utredning får personuppgifter vid tillgång till tjänster på någon annans vägnar endast behandlas i den omfattning det behövs för att bekräfta identiteten och genomföra kundtransaktionen. Utskottet anser att de föreslagna bestämmelserna bör preciseras när det gäller kraven i dataskyddsförordningen (EU 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG), framför allt i artikel 20 (Rätt till dataportabilitet).

Den föreslagna lagstiftningen innebär att leverantörer av kombinationstjänster kan bli tvungna att svara för sina tjänster dels i egenskap av säljare enligt de allmänna konsument- och avtalsrättsliga

Utlåtande EkuU 52/2017 rd

lärorna, dels i egenskap av förmedlare enligt rättshandlingslagen, de allmänna rättsprinciperna och möjligen också konsumentskyddslagen. Det finns dock inte i konsumentskyddslagen några bestämmelser om ansvaret för den som svarar för den tekniska plattformen för tjänsterna. Inga bestämmelser föreslås heller i lagen om transportservice i det här avseendet. Utskottet hänvisar till sina tidigare betänkanden (EkUB 15/2017 rd—RP 105/2017 rd och EkUB 16/2017 rd—RP 120/2017 rd), där gränsdragningsproblemen bland annat i ansvarsfrågor lyfts fram när det gäller regleringen av resetjänster som helhet. Det finns inga regler för ansvaret för hela resekedjor, men däremot finns det en hel del förpliktande lagstiftning med varierande principer som tillämpas på de olika elementen i resekedjorna. Aktörernas ansvar kan bestämmas på olika sätt i de olika delarna av kedjan beroende på servicepaket och marknadsföring. Utskottet påskyndar en vidareutveckling av lagstiftningen för att skapa klarhet i ansvarsfrågorna.

Konsekvenserna av öppna gränssnitt. Effektiviteten och produktiviteten i transportsystemet ingår som ett led i landets konkurrenskraft. Utskottet ser det som uppenbart att det finns potential att utveckla vårt system i dess nuvarande form. Utvecklingen kan underbyggas av digitalisering och nyttjande av information. Men det är svårt att förutsäga exakt hur öppna data kommer att påverka servicemarknaden och innovationsverksamheten. Konsekvenserna av ändringarna i lagstiftningen beror i sista hand på företagets vilja och förmåga att ta fram nya affärsmodeller och å andra sidan också på användarnas beredskap att använda sig av nya tillvägagångssätt. Utskottets bedömning är att nyttjandet av information och utvecklingen av service kommer att öka möjligheterna för företagen i applikations- och serviceutvecklingsbranschen att utforma ny affärsverksamhet inom trafik och transport samt minskning av trafikrelaterade miljöskador.

Åtkomst till databaser och användning av data. Enligt lagförslaget ska leverantörer av mobilitets- eller kombinationstjänster ha rätt att enligt på förhand angivna kriterier och villkor bedöma tillförlitligheten hos tjänsteleverantörer som har rätt till tillgång. Tillgång till tjänster på någon annans vägnar får inte nekas, om den aktör som begär tillgång har ett tillstånd, ett godkännande, en auditering eller en certifiering som beviljats av en myndighet. Utskottet anser att det i och för sig är motiverat att särskilt föreskriva om den här rättigheten men att det är problematiskt att bestämmelsen är så vittsyftande. Bestämmelsen är delvis oklar i sak, eftersom det finns många slags tillstånd och enbart en auditering inte är någon indikation för resultatet. Ekonomiutskottet vill uppmärksamma kommunikationsutskottet på att oklarheten leder till juridisk osäkerhet. Jämlika konkurrensprinciper uppnås bara om kriterierna för att tillåta och förbjuda är transparenta och tydliga.

Konceptet Mina data bygger på individens rätt att själv bestämma hur information som gäller honom eller henne används. De föreslagna lagändringarna gör det möjligt att i enlighet med personuppgiftslagstiftningen tillgodose rättigheterna för individer som använder tjänster inom transportsystemet. Producenterna av databaserade tjänster kommer följaktligen att behöva granska sina processer utifrån skyddet för privatlivet och skyddet för personuppgifter.

Rätten att använda information som samlas i register väcker också frågan om affärs- och yrkeshemligheter. I IV avd. 1 kap. 2 § 4 mom. i lagförslag 1 föreslås det att de uppgifter som tillhandahållarna lämnar till Trafikverket om utbudet och den faktiska efterfrågan på den trafik som tillhandahållaren bedriver ska bli offentliga. Utskottet menar att innehållet i den information som lämnas ut måste definieras mer exakt såtillvida att det är allmän offentlighet som avses. Det bör

Utlåtande EkUU 52/2017 rd

finnas en tydlig grund för att samla in information. Med stöd av den här lagstiftningen bör det inte finnas någon skyldighet att lämna ut information till exempel om grunderna för prissättningen eller det detaljerade genomförandet av servicen.

De offentliga aktörernas roll. Enligt propositionen ska Trafikverket få en lagfäst skyldighet att tillhandahålla teknisk service för väsentlig information. Tanken är att Trafikverket ska tillhandahålla servicen om denna inte produceras på den konkurrensutsatta marknaden. Utskottet ser det som viktigt att säkerställa att syftet med den föreslagna bestämmelsen, att tjänster ska växa fram på marknadsmässiga villkor, inte äventyras på grund av service som tillhandahålls av myndigheter.

Staten och kommunerna är viktiga finansiärer av mobilitetstjänster. Därför är det av stor vikt för utvecklingen i sektorn hur de offentliga aktörerna nyttiggör ny teknik och service i sin upphandling. Här understryker utskottet att alla tjänster bör kunna hävda sig i konkurrensen på lika villkor med hjälp av såväl direkta stöd och lättnader som skattemässiga incitament. Utskottet hänvisar till sitt betänkande om reformen av upphandlingslagstiftningen (EkUB 31/2016 rd) och till de innovativa partnerskap som lagstiftningen möjliggör.

Avslutningsvis. Ekonomiutskottet påpekar att de sakkunniga lade fram ett flertal förslag till ändringar. I många avseenden avgränsas det nationella handlingsutrymmet av bindande EU-lagstiftning i form av bland annat reglering av konkurrens, upphandling och statligt stöd. Också exempelvis kompetenskrav med tillhörande tillstånd att idka näring och minimiskyldigheter gällande konsumentskydd regleras till viss del i EU-lagstiftningen och i internationella avtal, så det går inte att införa avvikande nationella bestämmelser i de frågorna.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottet föreslår

att kommunikationsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande EkUU 52/2017 rd

Helsingfors 28.11.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Kaj Turunen blå
vice ordförande Harri Jaskari saml
medlem Harry Harkimo saml
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Laura Huhtasaari saf
medlem Lauri Ihalainen sd
medlem Eero Lehti saml
medlem Markus Lohi cent
medlem Martti Mölsä blå
medlem Johanna Ojala-Niemelä sd
medlem Arto Pirttilahti cent
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Ville Skinnari sd
medlem Joakim Strand sv
medlem Antero Vartia gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.